

Les dones eren majoria a les fàbriques tèxtils i Sergi Belbel s'ha permès la llicència de canviar el sexe d'alguns personatges de l'obra d'Àngel Guimerà ■ TERESA-MIRÓ

'En Pólvora', d'Àngel Guimerà, un espectacle de gran format dirigit per Sergi Belbel, transforma la Sala Gran del TNC en el pati d'una fàbrica tèxtil del segle XIX

Passions i olor de fum

Teresa Bruna
BARCELONA

El nom d'Àngel Guimerà torna a lluir a la cartellera de Barcelona amb l'estrena avui, a la Sala Gran del TNC, d'*En Pólvora*, un text poc conegut si el comparem amb clàssics com *Terra Baixa*, *Maria Rosa* i *La filla del mar*. En aquesta ocasió les passions que sempre viuen en les obres del dramaturg català tenen un refofon social, els principis del moviment obrer.

En Pólvora era una assignatura pendent de Sergi Belbel. L'any 1992, quan va estudiar a fons Guimerà per muntar *La filla del mar* per al Centre Dramàtic de la Generalitat, va quedar fascinat per aquest text, tan històric com transgressor. "Ha valgut la pena esperar catorze anys per poder fer-la aquí", diu Belbel, fent referència a les dimensions del TNC. És la primera estrena dramàtica de la temporada, l'única que dirigirà Belbel en tot el curs, en què ha debutat com

a director artístic i coincideix amb la celebració dels deu anys del teatre. Tot són casualitats, però tot encaixa, i Belbel està molt content. Tant, que ha calgut aturar-lo perquè no expliqui, deixat anar per l'entusiasme, el final de l'obra.

L'acció se situa a la Catalunya de finals del segle XIX, íntegrament al pati d'una fàbrica tèxtil -una llicència de Belbel, que ha condensat tres decorats en un-. En aquell temps les condicions de treball eren

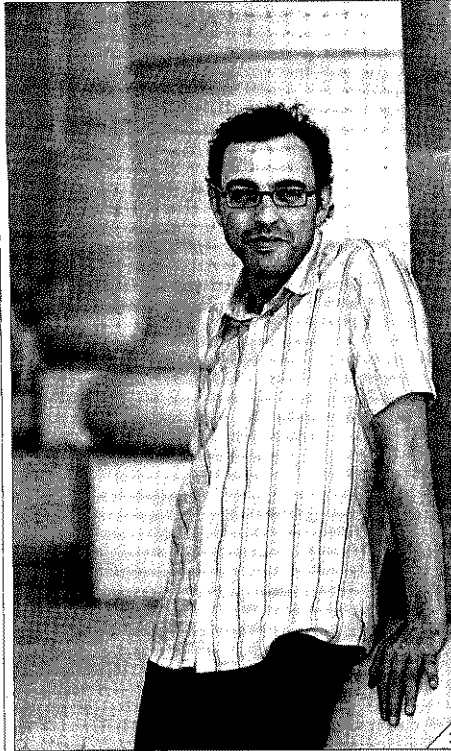
molt difícils: hi havia nens treballant, hi havia més dones que homes i cobraven menys, hi havia malalties derivades...

Quartet de passions

I també hi havia passions: possessives, irreverents, platòniques, ocultes... Almenys quatre models que Guimerà retrata amb força. "Curiosament era de dretes, era tradicional, però se li escapen unes pulsions... hi ha molt de morbo!", diu Sergi Belbel.

El pròleg d'*En Pólvora* és la història d'amor entre en Pólvora i la Taneta, una relació pura que mantenen des de nens. La fatalitat comença quan en Pólvora mata un guàrdia civil involuntàriament, "una escena que em recorda molt Puig Antich quan el van detenir", continua. En Pólvora fuig del país perquè no l' enxampin, just quan la relació està a punt de consumir-se. El text de Guimerà -el primer en prosa- comença quan està a punt de tornar

Mentrestant, la Taneta s'ha deixat seduir pel capatàs de la fàbrica i amb aquest sí que consumeix la relació. Belbel pensa que "era molt agosarat per a l'època, perquè endevinem, a través de les paraules d'en Guimerà, que la Taneta viu una escissió entre la relació sexual i amorosa; com si el cap li digués que ha d'estimar en Pólvora perquè és bona persona, però el cor se li'n va cap al capatàs, perquè amb ell ha descobert el sexe adult". Ja tenim el tri-

1. Sergi Belbel ha dirigit aquest potent Guimerà ■ MARTA PÉREZ **2. Julio Manrique** és en Pólvora, el protagonista ■ TERESA MIRÓ **3. La Taneta** (Anna Sahun) busca consol en l'avi, que tot ho sap (Jordi Banacolocha) ■ JORDI SOTERAS **4. Aspecte** de la impressionant escenografia (Arts-Scenics Pasqualín SL) que mostra el pati de la fàbrica, amb la xemeneia com a eix central ■ TERESA MIRÓ

angle en marxa, però no acaba aquí: "Hi ha una altra història soterrada, la del Toni i el seu amor a en Pólvora. No l'hem pogut il·lustrar de cap altra manera, és molt evident: el sacrifici que arriba a fer aquest nano per en Pólvora sobrepassa els límits de l'amistat, només es pot fer si estàs engegat".

Segons Belbel, que ha portat tota la companyia d'excursió al Museu de la Ciència i la Tècnica, a l'Arxiu Històric de Sabadell i al Museu d'Història de Sabadell per inspirar-se junts, "les relacions entre amos i obrers eren d'una altra manera". "Menjaven junts, parlaven... Quan, en ple conflicte, l'amo no apareix, algú s'adona que està passant una cosa estranya: és el principi d'una escissió en les classes socials".

Sergi Belbel ha fet una adaptació mínima, "poca cosa, el text està íntegre". Prova d'aquesta meticulositat és que, per justificar els monòlegs d'un avi que tot ho sap, hi ha afegit un noi en el

"Hi ha passions irreverents, ocultes. Guimerà era tradicional però... hi ha molt de morbo!"

seu primer dia a la fàbrica. "Guimerà no té gaire noció dels monòlegs, ni tan sols van dirigits al públic, no tenen sentit sense un interlocutor que escolti". Un altre detall que se li va escapar a Guimerà és que hi havia més dones que homes i, en canvi, tots els obrers són homes. "N'he convertit dos en dones. He de vigilar, si no, tindrè les del Projecte Vaca a sobre!", bromeja.

L'homenatge de Belbel

"Vull dedicar aquesta obra als que des del segle XIX han patit, han emmalaltit i han deixat la pell en el tèxtil. Sóc de Terrassa i, de petit, per anar de casa meua a la d'un amic passava per vuit fàbriques. Recordo l'olor de tinta, l'olor del fum de les clavegueres... I recordo com les he anat veient convertir-se en lofts, oficines de luxe... La indústria tèxtil, tota la gent que hi va treballar i molts morir, són el fonament de la riquesa de Catalunya i la història dels nostres avis.

L'espectacle arriba a tenir 25 actors en escena: els protagonistes, Julio Manrique, Anna Sahun, Santi Ricart, Marc Rodríguez, Ramon Pujol i Manel Veiga; un luxe de secundaris, amb Jordi Banacolocha, Manel Dueso, Anna Güell, Mireia Llunell i Miquel Bonet; i catorze figurants amateurs de Sabadell. "Han treballat amb rigor professional, han vingut cada dia als assaigs, s'han integrat plenament a la companyia... Són els obrers, però no són anònims: els hem donat nom, tots tenen una petita línia. Ha estat un treball idèl·lic", explica Belbel.

Del final no en direm res. Hi ha una sorpresa que "ja la sap tot Catalunya", però que no direm. És d'aquelles coses que només poden passar al TNC amb tota plenitud. Per tant, no us refieu dels bolos, "tot i que alguna cosa passarà". Més motius per anar-hi: tot l'equip es confessa enamorat de Guimerà. Són punts per encomanar-ho al públic! ■